

Sygnatura sprawozdania (wypełnia MPiPS)

Ministerstwo Pracy
i Polityki Społecznej

Roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego

za rok 2011

- Formularz należy wypełnić w języku polskim, drukowanymi literami;
- Sprawozdawca wypełnia tylko przeznaczone dla niego białe pola;
- We wszystkich pytaniach, w których istnieje możliwość wyboru odpowiedzi, należy zaznaczyć właściwe odpowiedzi znakiem X;
- We wszystkich polach, w których nie będą wpisane odpowiednie informacje, należy wstawić pojedynczy znak myślnika (-);

Miejsce na notatki MPiPS

Data wpłynięcia sprawozdania
(wypełnia MPiPS)

I. Dane organizacji pożytku publicznego

1. Nazwa organizacji	POLSKIE TOWARZYSTWO STWARDNIENIA ROZSIANEGO - ODDZIAŁ ŁÓDŹ		
2. Adres siedziby i dane kontaktowe	Kraj POLSKA	Województwo ŁÓDZKIE	Powiat M. ŁÓDŹ
Gmina M. ŁÓDŹ	Ulica PRZYBYSZEWSKIEGO	Nr domu 255/267	Nr lokalu
Miejscowość ŁÓDŹ	Kod pocztowy 92-338	Poczta ŁÓDŹ	Nr telefonu 42-649-18-03
Nr faksu 42-649-18-03	E-mail lodz@ptsr.org.pl	Strona www lodz.ptsr.org.pl	
3. Data rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym			
4. Data uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego	2004-11-24		
5. Numer REGON	47153829800000	6. Numer KRS	0000049771

<p>7. Skład organu zarządzającego organizacji (Należy wpisać imiona, nazwiska oraz informacje o funkcji pełnionej przez poszczególnych członków organu zarządzającego)</p>	<p>Przewodniczący - Jerzy Kazimierz Szrejner Wiceprzewodnicząca – Marianna Forsiak Skarbnik – Katarzyna Gołombiewska Sekretarz – Iwona Buczkowska – Sita Członek Rady - Andrzej Edward Adach Członek Rady – Zdzisław Grabarczyk Członek Rady – Halina Mikołajczyk</p>
<p>8. Skład organu kontroli lub nadzoru organizacji (Należy wpisać imiona, nazwiska oraz informacje o funkcji pełnionej przez poszczególnych członków organu kontroli lub nadzoru)</p>	<p>Przewodniczący – Marek Kałuziński Członek Komisji – Lidia Głazewska Członek Komisji – Władysław Olesiński</p>
<p>9. Cele statutowe organizacji (Należy opisać cele na podstawie statutu organizacji)</p>	<p>Towarzystwo jest organizacją społeczną obywateli polskich ze stwardnieniem rozsianym oraz ich rodzin i przyjaciół, działającą na gruncie konstytucji RP i mającą na celu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. poprawę ich warunków życiowych i zdrowotnych oraz zwiększania uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym, zawodowym, kulturalnym, turystycznym i sportowym kraju, 2. jak najwszechstronniejszą ich rehabilitację i leczenie rozumianych, jako proces osiągania optymalnego funkcjonowania w społeczeństwie po to, by zapewnić im możliwość kierowania własnym życiem, 3. likwidację barier psychologiczno-społecznych poprzez uświadomienie pełnosprawnej społeczności problematyki dotyczącej osób ze stwardnieniem rozsianym i kształtowanie partnerskich postaw między tymi grupami, 4. artykułowanie i reprezentowanie interesów osób ze stwardnieniem rozsianym w kraju oraz na arenie międzynarodowej.
<p>10. Sposób realizacji celów statutowych organizacji (Należy opisać sposób realizacji celów statutowych organizacji na podstawie statutu organizacji)</p>	

1. współdziałanie z administracją państwową i samorządową, placówkami służby zdrowia i opieki społecznej, a także z innymi organizacjami pozarządowymi pracującymi dla dobra i na rzecz osób niepełnosprawnych,
2. organizowanie pomocy członkom Towarzystwa w rozwiązywaniu ich problemów życiowych poprzez informacje, pomoc prawną i socjalno-bytową, finansowanie na ustalonych zasadach kosztów powszechnie uznanych i przyjętych metod leczenia i rehabilitacji, organizowanie i prowadzenie rehabilitacji leczniczej oraz zawodowej, a także współdziałanie w organizowaniu działalności społecznej, gospodarczej i kulturalnej,
3. organizowanie samopomocy członkowskiej mającej na celu przeciwdziałanie uczuciu rezygnacji, bezwartościowości, osamotnienia i bezradności, szczególnie wśród osób najciężej poszkodowanych,
4. prowadzenie działalności popularyzatorskiej, informacyjno - uświadamiającej, zmierzającej do pełnej integracji osób ze stwardnieniem rozsianym ze społeczeństwem ludzi pełnosprawnych i kształtowanie właściwych postaw przy wykorzystaniu środków masowego przekazu i własnych publikacji,
5. inicjowanie i uczestniczenie w pracach badawczych oraz legislacyjnych dotyczących życia i warunków bytu, oświaty i wychowania oraz specyficznych potrzeb osób ze stwardnieniem rozsianym, a także sposobu ich zaspokajania, zwłaszcza w zakresie:
  - ujawniania barier społecznych, organizacyjnych, architektonicznych, komunikacyjnych i innych, ograniczających kontakt osób ze stwardnieniem rozsianym ze środowiskiem i utrudniających im rehabilitację oraz występowanie do kompetentnych władz z wnioskami o ich usunięcie,
  - opracowywania adekwatnych rozwiązań problemu dostępu osób ze stwardnieniem rozsianym do różnego rodzaju stanowisk pracy zgodnie z ich możliwościami fizycznymi, kwalifikacjami i zainteresowaniami oraz zasad jego realizacji,
  - opiniowania i inicjowania produkcji sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego niezbędnego lub usprawniającego życie codzienne i pracę osób ze stwardnieniem rozsianym.
6. organizowanie kongresów, konferencji, sympozjów, posiedzeń, zjazdów, poradnictwa, imprez kulturalnych, rekreacyjnych, oświatowych i innych, a także obozów i wczasów,
7. podejmowanie i popieranie inicjatyw społecznych zgodnie z celami statutowymi Towarzystwa,
8. otaczanie szczególną opieką dzieci osób ze stwardnieniem rozsianym i ich rodzin, a także osób z nowym rozpoznaniem stwardnienia rozsianego,
9. budzenie i pogłębianie wrażliwości społecznej różnych środowisk do działania na rzecz osób ze stwardnieniem rozsianym,
10. prowadzenie działalności wydawniczej zgodnie z obowiązującymi przepisami,
11. udzielanie pomocy interwencyjnej w załatwianiu indywidualnych spraw osób ze stwardnieniem rozsianym,
12. ułatwianie osobom ze stwardnieniem rozsianym podejmowania zatrudnienia oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także podejmowania działalności społeczno - użytecznej,
13. podnoszenie kwalifikacji zawodowych personelu medycznego.

pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób

<p>11. Najważniejsze sfery działalności pożytku publicznego</p> <p><i>(Należy wskazać nie więcej niż trzy najważniejsze, pod względem wielkości wydatkowanych środków, sfery działalności pożytku publicznego, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536), zaczynając od najważniejszej)</i></p>	
--	--

II. Charakterystyka działalności organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym

1. Opis działalności pożytku publicznego

<p>1. Opis głównych działań podjętych przez organizację</p>	<p>1. „Szansa na lepsze jutro” – dofinansowany ze środków PFRON. W ramach projektu przeprowadzono następujące działania: Rehabilitacja domowa - program obejmował specjalistyczną rehabilitację w domu chorego zorganizowaną dla grupy 121 osób, nie mogących korzystać z rehabilitacji w Centrum Rehabilitacyjno – Opiekuńczym. Ze względu na dużą niepełnosprawność zorganizowane zostały zajęcia usprawniające bezpośrednio w ich domach. W zależności od wskazań lekarskich oraz stanu pacjenta, jego możliwości i potrzeb przeprowadzone zostały następujące rodzaje zabiegów: masaż ręczny klasyczny, ćwiczenia bierne i czynno-bierne, ćwiczenia redresyjne, reedukacja porażonych mięśni, pionizacja, próby chodzenia a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielanie porad z zakresu dalszych ćwiczeń samodzielnych lub przy pomocy rodziny • udzielanie informacji o istniejącym sprzęcie rehabilitacyjnym i pomocniczym • nauka prawidłowej pielęgnacji leżącego <p>Kwalifikacji na zabiegi dokonywali lekarze: neurolog i psycholog. Rehabilitacja w Centrum Rehabilitacyjno – Opiekuńczym - zajęcia rehabilitacyjne w Centrum Rehabilitacyjno - Opiekuńczym, organizowane przez nasz Oddział od 1997 roku, w 2011 r. odbywały się dla 43 chorych. W zajęciach asystowali wolontariusze pomagając chorym w przemieszczaniu się, ubieraniu itp. czynnościach. Kwalifikacji na zabiegi dokonywali lekarze neurologicy i psychologicy. Zabiegi obejmowały m.in.: krioterapię ogólnoustrojową, masaż ręczny, magnetron, kinezyterapię, laser, krioterapię miejscową, masaż podwodny, terrapuls. W ramach realizacji programu, każdy chory miał możliwość skorzystania z krioterapii ogólnoustrojowej (leczenie ciała za pomocą temperatur rzędu -70°C do -170°C). Jest to metoda szeroko stosowana w leczeniu i rehabilitacji chorób narządu ruchu. Ułatwia usprawnienie dzięki wywołaniu komfortu psychicznego, rozluźnienia mięśni, przekrwienia tkanek, powodowania ustępowania obrzęków i wysięków. Osobom poruszającym się z dużą trudnością zapewniliśmy dowóz na i z zajęć. Rehabilitacja w sali - chorzy na stwardnienie rozsiane ćwiczyli pod opieką rehabilitanta, korzystając ze zgromadzonego sprzętu rehabilitacyjnego: (steppery, wioślarz, massager, rotor do ćwiczeń kończyn dolnych i górnych, siłownia typu „Atlas”, stół do masażu, stół do ćwiczeń manualnych, drabinki, materace) oraz z zabiegów na fotelach masujących. Uczestnicy zajęć korzystali również z zabiegów z zastosowaniem systemu medycznego UNITTRON – (komputerowy zestaw urządzeń do terapii i rehabilitacji), który działa na zasadzie emitowania pulsujących pól elektromagnetycznych, światła i dźwięku. Stosowany przez nas system medyczny UNITTRON zawiera specjalnie opracowaną kartę magnetyczną dostosowaną dla chorych z SM oraz lampę lambda – kompleksowe urządzenie do terapii światłem. Sprzęt zgromadzony w sali rehabilitacyjnej w siedzibie PTSR służy dużej grupie chorych z naszego stowarzyszenia zarówno sprawnych jak i niewychodzących z domu. Terapia zajęciowa – dla 15 chorych na stwardnienie rozsiane. Terapia wspomaga usprawnianie fizyczne i psychiczne poprzez zastosowanie różnych celowych i planowych zajęć typu manualnego, intelektualnego i rozrywkowego, mających na celu maksymalny rozwój umiejętności, które umożliwiają wykonanie czynności samoobsługowych, prowadzenie samodzielnego życia, a nawet podjęcia zatrudnienia. Zajęcia dobierane były w taki sposób, aby ich</p>
---	--

wykonywanie usprawniało, uszkodzoną czynność organizmu lub pozytywnie oddziaływało na stan psychiczny. Zajęcia poprowadził terapeuta wraz z asystentem w godzinach popołudniowych, aby wszyscy chorzy (również wymagający opieki) mogli w nich uczestniczyć. W realizacji zadania uczestniczyli wolontariusze (rodziny uczestników), pomagając w czynnościach tj. przygotowanie sali do zajęć, sprawniejsze poruszanie się chorych z wózków na krzesła, mycie rąk, dotarcie do toalety, dyżury telefoniczne, udzielanie informacji zainteresowanym, kompletowanie materiałów na zajęcia. Dodatkowo, w ramach realizacji projektu, każdy chory miał możliwość skorzystania z porad dietetyczki, pielęgniarki

i opiekuna społecznego.

Szkolenia dla opiekunów osób chorych na SM – dofinansowany ze środków PFRON. Celem zadania było zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych poprzez zorganizowanie szkoleń dla opiekunów osób chorych na stwardnienie rozsiane.

Każdy z uczestników spotkań zapoznał się z takimi tematami, jak:

- psychologiczne aspekty chorób przewlekłych,
- codzienna pielęgnacja osoby chorej (higiena intymna, zapobieganie infekcjom, pomoc chorym z problemami urologicznymi),
- rehabilitacja i pomoc chorym korzystającym z wózków inwalidzkich,
- pomoc społeczna (informacje o działaniu urzędów i organizacji służących pomocą ON),
- medyczne aspekty chorób neurologicznych.

W trakcie szkoleń przeprowadzono ćwiczenia, zajęcia praktyczne, pokazy, wykłady i dyskusje pod kierunkiem wysokiej klasy specjalistów, współpracujących wcześniej z PTZR i posiadających doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi.

Instruktorami i wykładowcami byli specjaliści: lekarz neurolog, psycholog, rehabilitant, pielęgniarka, specjalista z zakresu uprawnień osób niepełnosprawnych.

2. Umożliwienie osobom przewlekle i nieuleczalnie chorym korzystania ze specjalistycznej opieki medycznej w warunkach domowych – „Rehabilitacja domowa dla osób chorych na stwardnienie rozsiane” – dofinansowany ze środków budżetu Województwa Łódzkiego. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w ofercie Zleceniobiorcy i umowie, rehabilitację w warunkach domowych przeprowadzono u 30 osób, członków naszego stowarzyszenia, chorych na stwardnienie rozsiane, z terenu woj. łódzkiego. W ramach realizacji zadania prowadzono następujące czynności:

kwalfikacja na zabiegi (zlecenie indywidualnych zabiegów dla każdego chorego) przez lekarza neurologa

przeprowadzono zabiegi zlecone przez lekarza: m.in. masaż ręczny klasyczny, ćwiczenia bierne i czynno-bierne, masaż suchy, masaże stawu biodrowego, ćwiczenia zwiększające zakres ruchy kończyn dolnych, ćwiczenia równoważne, ćwiczenia izometryczne tułowia, masaże kończyn dolnych i kończyn górnych, pionizacja, ćwiczenia rozluźniające, nauka chodzenia, ćwiczenia oddechowe.

w końcowym etapie zajęć rehabilitacyjnych chorzy uczestniczący w rehabilitacji domowej zostali poddani konsultacjom psychologicznym oceniającym efekty zajęć rehabilitacyjnych. Łącznie wykonano 900 zabiegów.

3. „Centrum Informacyjne dla Osób Niepełnosprawnych” – współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowany w latach 2009 - 2011. Zakładanym celem projektu było udzielenie do końca 2011 roku porad i informacji 1200 osobom niepełnosprawnym i osobom z ich otoczenia z zakresu poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Cel ten był realizowany poprzez utworzenie Centrum Informacyjnego dla Osób Niepełnosprawnych świadczącego usługi telefoniczne, on – line, listowne i poprzez bezpośredni kontakt w siedzibie stowarzyszenia lub w domu osoby niepełnosprawnej. Cele szczegółowe projektu:

- podniesienie świadomości prawnej i obywatelskiej ON,
- zwiększenie uczestnictwa ON w życiu społecznym,
- ułatwienie ON dostępu do usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego.

W okresie 01.01.2009 - 31.12.2011 r. z porad skorzystało 1200 osób. Łączna liczba udzielonych porad przez cały okres trwania projektu wyniosła 5752 (w tym prawnych: 2248, obywatelskich: 3504).

4. Wsparcie społeczne dla osób chorych psychicznie oraz z

niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną – dofinansowany ze środków Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego. W ramach zapewnienia dostępu do bezpłatnego poradnictwa społecznego utworzony został punkt wsparcia dla osób chorych psychicznie oraz

z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną o nazwie „Centrum Informacji Osób Niepełnosprawnych”. Punkt miał siedzibę w Łodzi przy ul.

Przybyszewskiego 255/267. Porady udzielane były osobom niepełnosprawnym z aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności zamieszkującym województwo łódzkie.

Zgodnie z założeniami udzielono:

50 godzin porad psychologa

50 godzin porad prawnika

50 godzin porad pracownika socjalnego

50 godzin porad specjalisty ds. uprawnień osób niepełnosprawnych

W projekcie wzięły udział 102 osoby niepełnosprawne z terenu województwa łódzkiego.

5. Prowadzenie jednostki specjalistycznego poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin – dofinansowany ze środków Urzędu Miasta Łodzi. W ramach projektu osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny, zamieszkujące teren Łodzi, miały możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, prawnego i psychologicznego, które było dla nich formą wsparcia w pokonywaniu codziennych problemów związanych z niepełnosprawnością. Działalność punktu porad prowadzona była w Oddziale łódzkim PTSR, w Łodzi przy ul. Przybyszewskiego 255/267w budynku dostosowanym do obsługi osób niepełnosprawnych. Zgłoszenia przyjmowane były telefonicznie, mailowo lub osobiście od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00 – 17.00, a porady udzielane po wcześniejszym ustaleniu miejsca i terminu z osobą zgłaszającą i udzielającą porad. Każdy uczestnik projektu mógł skorzystać

z następujących porad:

- prawnych,

- specjalisty ds. uprawnień osób niepełnosprawnych,

- indywidualnych spotkań z psychologiem

Wszystkie porady udzielane były nieodpłatnie w biurze Oddziału Łódzkiego PTSR oraz w domach uczestników projektu.

6. „Budujemy wsparcie dla chorych na SM” – dofinansowany ze środków PFRON – projekt realizowany w partnerstwie z Oddziałem Warszawskim PTSR, dofinansowany ze środków PFRON. W ramach realizacji innowacyjnego projektu zorganizowane były 4 warsztaty dla 80 osób (40 osób chorych na stwardnienie rozsiane i 40 ich opiekunów) z terenu województwa łódzkiego i mazowieckiego. Warsztaty odbywały się w ośrodkach przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. Dwa warsztaty organizowane były dla opiekunów osób mających znaczne trudności w samodzielnym poruszaniu się, np. na wózkach inwalidzkich, a dwa kolejne dla osób, którym choroba pozwala na przynajmniej częściowe, samodzielne poruszanie się na krótkich odcinkach. Warsztaty odbyły się w trzech blokach tematycznych:

I psychologiczny - poświęcony zagadnieniom związanym z ludzką psychiką oraz możliwymi formami radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

II niezależne życie - przenoszenie osób chorych z wózka na łóżko czy radzenia sobie w codziennych czynnościach związanych z opiekowaniem się osobą niepełnosprawną.

III poradnictwo socjalne - wskazówki jak pomóc osobie niepełnosprawnej aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, jakie uprawnienia przysługują ON.

Dodatkowo każdy uczestnik projektu mógł skorzystać z konsultacji indywidualnych

z osobami prowadzącymi warsztaty.

7. „Łódź i okolice oczami chorych na SM” – warsztaty aktywizujące osoby chore na stwardnienie rozsiane – dofinansowany ze środków PFRON będących w dyspozycji Regionalnego Centrum Polityki Społecznej. Cel zrealizowany został poprzez warsztaty aktywizujące pn. „Łódź i okolice oczami chorych na SM”, które zakończyły się zorganizowaną przez chorych, wystawą fotograficzną w Poleskim Ośrodku Sztuki w Łodzi przy ul. Krzemienieckiej 2a. Podczas trwania projektu osoby niepełnosprawne robiły zdjęcia, co stanowiło zarówno formę integracji jak

i rekreacji. Następnie, w siedzibie Stowarzyszenia, chorzy własnoręcznie edytowali i drukowali wcześniej zrobione w plenerach zdjęcia, w celu odpowiedniego przygotowania ich do wystawy. Część zdjęć została wykorzystana do zajęć plastycznych, na których mogli zapoznać się, m.in. z nowymi metodami zdobnictwa. Wydany został również album ze zdjęciami wykonanymi przez osoby chore na SM. Planowany program przyczynił się do wzbogacenia amatorskiej twórczości artystycznej, wspomógł proces integracji i aktywizacji osób chorych na stwardnienie rozsiane. Warsztaty zdobnicze wspomogły zachowanie sprawności ruchowej wpływając na poprawę koordynacji kończyn górnych.

8. „Organizacja aktywności fizycznej dla osób starszych” – projekt dofinansowany przez UMŁ. Celem podjętych działań był wzrost aktywności fizycznej osób starszych, chorych na stwardnienie rozsiane poprzez wdrożenie i zrealizowanie programu sportowo – rekreacyjnego dla 30 osób po 60 roku życia, będących mieszkańcami Łodzi.

Zrealizowane cele szczegółowe:

- poprawa jakości życia osób chorych na SM,
  - usprawnienie ruchowe i psychologiczne,
  - stworzenie możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i rodzinnym,
  - wdrożenie edukacji profilaktycznej osób chorych na stwardnienie rozsiane w zakresie ograniczenia zdrowotnych i społecznych skutków niepełnosprawności.
- Przeprowadzone zajęcia tai-chi przyczyniły się do stworzenia równych szans dla jednej z najsłabszych i najczęściej dyskryminowanych grup społecznych, do jakiej należą osoby niepełnosprawne po 60 roku życia. Zrealizowany program wsparcia przyczynił się do zwiększenia aktywności społecznej wyrażającej się w prawidłowej umiejętności samoobsługi, a przede wszystkim przyczynił się do integracji i aktywizacji.

9. „Wsparcie społeczne dla osób chorych psychicznie oraz z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną” – projekt dofinansowany ze środków Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego. Celem głównym zadania była pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów choreoterapii dla członków naszego stowarzyszenia. Projekt miał służyć poprawie stanu zdrowia psychicznego i fizycznego uczestników, poprawie relacji z otoczeniem zewnętrznym, poprzez wzmocnienie wiary we własne możliwości i likwidację poczucia alienacji. Zorganizowano warsztaty dla 12 niepełnosprawnych ruchowo członków stowarzyszenia. Zajęcia prowadzone były dwa razy w tygodniu przez 4 miesiące. Łącznie odbyło się 30 spotkań. Ćwiczenia i naukę tańca poprowadziło dwóch instruktorów. W zajęciach dodatkowo brali udział opiekunowie (partnerzy) ćwiczących.

10. Spotkania integracyjne: „Opłatek 2011” i „Jajeczko 2011” – dofinansowane ze środków Regionalnego Centrum Polityki Społecznej, Urzędu Miasta Łodzi, Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Coroczne spotkania wigilijne i wielkanocne, organizowane od wielu lat, wpisały się jako tradycyjna działalność naszego Oddziału PTSR. Są to wspaniałe, niepowtarzalne okazje do spotkania wszystkich chorych zrzeszonych w Łódzkim Oddziale PTSR, a w szczególności tych, którzy z powodu ciężkiego przebiegu choroby (wózek inwalidzki) nie mogą korzystać ze spotkań cotygodniowych. Podniosła i uroczysta atmosfera, ciepłe, serdeczne życzenia świąteczne zaproszonych gości - przekonują chorych na SM, że nie są pozostawieni sami sobie i że zawsze znajdzie się grono przyjaciół, na których mogą liczyć w trudnych sytuacjach życiowych. Tradycyjnie spotkania przygotowywane są dla około 350 osób, w tym ponad 330 to osoby chore na SM, i około 20 zaproszonych gości (lekarze, rehabilitanci, przedstawiciele urzędów i instytucji, z którymi nasze Stowarzyszenie współpracuje, sponsorzy oraz osoby duchowne). Dla chorych mających problemy z samodzielnym poruszaniem się organizowany był bezpłatny przewóz.

11. Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych – realizowana w ramach odpłatnej działalności statutowej PTSR. W 2011 r. z wypożyczalni skorzystało 98 osób, które wypożyczały sprzęt rehabilitacyjny i urządzenia pomocnicze. Do najczęściej wypożyczanego sprzętu należą: materace przeciwdoleżynowe, kule, wózki inwalidzkie, balkoniki i rotory do

2.Zasięg terytorialny prowadzonej przez organizację działalności pożytku publicznego (Należy wskazać np. „gmina”, „powiat”, „województwo”, „cały kraj”, „zagranica”)		cały kraj	
2. Informacja dotycząca prowadzonych przez organizację pożytku publicznego placówek w okresie sprawozdawczym			
1.Organizacja prowadziła placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, centra integracji społecznej, domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze określone w przepisach o pomocy społecznej, szkoły i placówki publiczne określone w przepisach o systemie oświaty lub niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej			☐ Tak ☒ Nie
2.Informacja na temat lokalizacji i aktywności placówek, o których mowa w pkt 1			
Lp	Nazwa placówki	Miejscowość/ci, w której/ych placówka prowadzi działania	Liczba odbiorców działań placówki w okresie sprawozdawczym

3. Informacja dotycząca liczby odbiorców działań organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym		
Liczba odbiorców działań organizacji	Osoby fizyczne	1200
(Należy oszacować liczbę odbiorców działań organizacji w okresie sprawozdawczym, w podziale na osoby fizyczne i osoby prawne)	Osoby prawne	0
4. Informacja dotycząca działalności nieodpłatnej pożytku publicznego organizacji w okresie sprawozdawczym		
1.Opis przedmiotu nieodpłatnej działalności pożytku publicznego (Należy podać informację na temat rodzaju działalności nieodpłatnej organizacji w okresie sprawozdawczym, wraz ze wskazaniem kodu/ów PKD 2007 odpowiadającego/ych tej działalności. Jeśli organizacja prowadzi więcej niż 3 rodzaje działalności nieodpłatnej, należy podać informację na temat trzech głównych rodzajów działalności (podanie maksymalnie 3 kodów), zaczynając od głównego przedmiotu działalności)	1. organizowanie pomocy członkom Towarzystwa w rozwiązywaniu wszelkich problemów życiowych poprzez informację, pomoc prawną, socjalno - bytową oraz współdziałanie w organizowaniu działalności społecznej, gospodarczej i kulturalnej 2. budzenie i pogłębianie wrażliwości społecznej różnych środowisk do działania na rzecz osób ze stwardnieniem rozsianym 3. prowadzenie działalności popularyzatorskiej, informacyjno - uświadamiającej, zmierzającej do pełnej integracji osób ze stwardnieniem rozsianym ze społeczeństwem ludzi pełnosprawnych i kształtowanie właściwych postaw przy wykorzystaniu środków masowego przekazu i własnych publikacji	
	Kod PKD:	85.32.C
	Kod PKD:	91.33.Z
	Kod PKD:	22.15.Z

<p>2. Zasięg terytorialny prowadzonej przez organizację nieodpłatnej działalności pożytku publicznego</p> <p><i>(Należy wskazać np. „gmina”, „powiat”, „województwo”, „cały kraj”, „zagranica”)</i></p>	cały kraj
---	-----------

5. Informacja dotycząca działalności odpłatnej pożytku publicznego i działalności gospodarczej organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym

1. Organizacja prowadziła działalność odpłatną pożytku publicznego	☒ Tak ☐ Nie
--	---

<p>2. Opis przedmiotu działalności odpłatnej pożytku publicznego</p> <p><i>(Należy podać informację na temat rodzaju działalności odpłatnej organizacji w okresie sprawozdawczym, wraz ze wskazaniem kodu/ów PKD 2007 odpowiadającego/ych tej działalności. Jeśli organizacja prowadzi więcej niż 3 rodzaje działalności odpłatnej, należy podać informację na temat trzech głównych rodzajów działalności (podanie maksymalnie 3 kodów), zaczynając od głównego przedmiotu działalności)</i></p>	<p>1. organizowanie pomocy członkom Towarzystwa w rozwiązywaniu wszelkich problemów życiowych poprzez informację, pomoc prawną, socjalno - bytową oraz współdziałanie w organizowaniu działalności społecznej, gospodarczej i kulturalnej</p>	
Kod PKD:	85.32.C	
Kod PKD:		
Kod PKD:		

<p>3. Zasięg terytorialny prowadzonej przez organizację odpłatnej działalności pożytku publicznego</p> <p><i>(Należy wskazać np. „gmina”, „powiat”, „województwo”, „cały kraj”, „zagranica”)</i></p>	cały kraj
--	-----------

4. Organizacja prowadziła działalność gospodarczą	☐ Tak ☒ Nie
---	---

Kod PKD:	
Kod PKD:	

5. Opis przedmiotu działalności gospodarczej <i>(Należy podać informację na temat rodzaju działalności odpłatnej organizacji w okresie sprawozdawczym, wraz ze wskazaniem kodu/ów PKD 2007 odpowiadającego/ych tej działalności. Jeśli organizacja prowadzi więcej niż 3 rodzaje działalności odpłatnej, należy podać informację na temat trzech głównych rodzajów działalności (podanie maksymalnie 3 kodów), zaczynając od głównego przedmiotu działalności)</i>	Kod PKD:	
6. Zasięg terytorialny prowadzonej przez organizację działalności gospodarczej <i>(Należy wskazać np. „gmina”, „powiat”, „województwo”, „cały kraj”, „zagranica”)</i>		

III.Przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym

1. Informacja o przychodach organizacji

1. Łączna kwota przychodów organizacji ogółem (zgodnie z rachunkiem wyników / zysków i strat)	1,746,634.04 zł
---	-----------------

2. Informacja o źródłach przychodów organizacji

1. Przychody z działalności nieodpłatnej pożytku publicznego	1,720,766.27 zł
2. Przychody z działalności odpłatnej pożytku publicznego	10,342.00 zł
3. Przychody z działalności gospodarczej	0.00 zł
4. Przychody z działalności finansowej	0.00 zł
5. Przychody z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych	315,875.49 zł
6. Ze źródeł publicznych ogółem:	1,322,345.10 zł

a) ze środków europejskich w rozumieniu przepisów o finansach publicznych	274,726.12 zł
b) ze środków budżetu państwa	788,411.98 zł
c) ze środków budżetu jednostek samorządu terytorialnego	214,707.00 zł
d) z dotacji z funduszy celowych	44,500.00 zł
7. Ze źródeł prywatnych ogółem:	73,376.00 zł

a) ze składek członkowskich	15,524.00 zł
b) z darowizn od osób fizycznych	57,852.00 zł
c) z darowizn od osób prawnych	0.00 zł
d) z ofiarności publicznej (zbiórek publicznych, kwest)	0.00 zł
e) ze spadków, zapisów	0.00 zł
f) z wpływów z majątku (w szczególności sprzedaż lub wynajem składników majątkowych)	0.00 zł
g) z nawiązek sądowych	0.00 zł
h) ze świadczeń pieniężnych	0.00 zł
8. Z innych źródeł	0.00 zł

2. Wynik działalności odpłatnej pożytku publicznego lub działalności gospodarczej organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym		
1. Wynik działalności odpłatnej pożytku publicznego	10,342.00 zł	
2. Wynik działalności gospodarczej	0.00 zł	
w tym: wysokość środków przeznaczona na działalność statutową	0.00 zł	
3. Informacje o sposobie wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych		
1. Wysokość kwoty pochodzącej z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych niewydatkowanej w poprzednich okresach sprawozdawczych	254,513.46 zł	
2. Wysokość kwoty pochodzącej z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych wydatkowanej w okresie sprawozdawczym ogółem	137,194.45 zł	
3. Działania, na które wydatkowano środki pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w okresie sprawozdawczym (w szczególności określone w pkt II.1.1) oraz kwoty przeznaczone na te działania		
1	spotkanie integracyjne "Jajeczko 2011"	9,167.03 zł

4. Cele szczegółowe, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, wskazane przez podatników podatku dochodowego od osób fizycznych, na które organizacja pożytku publicznego wydatkowała najczęściej środków pochodzących z 1% podatku dochodowego w okresie sprawozdawczym wraz z kwotą		
1	Program Leczenia i Rehabilitacji Osób Chorych na SM	128,027.42 zł
4. Informacje o poniesionych kosztach w okresie sprawozdawczym		Koszty ogółem:
Koszty organizacji w okresie sprawozdawczym ogółem:		W tym: wysokość kosztów finansowana z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych
	1,533,690.80 zł	0.00 zł
a)koszty z tytułu prowadzenia nieodpłatnej działalności pożytku publicznego	1,396,498.60 zł	0.00 zł
b) koszty z tytułu prowadzenia odpłatnej działalności pożytku publicznego	0.00 zł	0.00 zł
c)koszty z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej	0.00 zł	
w tym : d)koszty administracyjne, w tym: zużycie materiałów i energii, usługi obce, podatki i opłaty, wynagrodzenia oraz ubezpieczenia i inne świadczenia, amortyzacja	135,226.20 zł	0.00 zł
e)koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej związanej z pozyskiwaniem 1% podatku dochodowego od osób fizycznych	0.00 zł	0.00 zł
f)pozostałe koszty ogółem:	1,966.00 zł	0.00 zł
IV. Korzystanie z uprawnień w okresie sprawozdawczym		
1. Organizacja korzystała z następujących zwolnień	☒ z podatku dochodowego od osób prawnych ☐ z podatku od nieruchomości ☐ z podatku od czynności cywilnoprawnych ☐ z opłaty skarbowej ☐ z opłat sądowych ☐ z innych zwolnień, jakich:	
2. Organizacja korzystała z prawa do nieodpłatnego informowania przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji o prowadzonej działalności pożytku publicznego, zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226)	☐ Tak ☒ Nie	

<p>3. Organizacja korzystała z uprawnienia do nabycia na szczególnych zasadach prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości z zasobu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, lub zawarła umowy użytkowania, najmu, dzierżawy lub użyczenia i przysługuje jej w odniesieniu do tych nieruchomości następujące prawo:</p>	☐ własność ☐ użytkowanie wieczyste ☐ najem ☐ użytkowanie ☐ użyczenie ☐ dzierżawa ☒ nie korzystała
---	---

V. Personel organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym

1. Pracownicy oraz osoby świadczące usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej

<p>1. Liczba osób zatrudnionych w organizacji na podstawie stosunku pracy</p> <p><i>(W odpowiedzi należy uwzględnić wszystkie osoby zatrudnione w organizacji na podstawie stosunku pracy (etat lub część etatu) w okresie sprawozdawczym, nawet jeśli obecnie nie są już zatrudnione w organizacji)</i></p>	6.0 osób
<p>2. Przeciętna liczba zatrudnionych w organizacji na podstawie stosunku pracy w przeliczeniu na pełne etaty</p> <p><i>(Aby określić przeciętne zatrudnienie należy zsumować wszystkie osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w poszczególnych miesiącach w okresie sprawozdawczym (wraz z ułamkami odpowiadającymi części etatu, np. 0,5 w przypadku osoby zatrudnionej na pół etatu), dodać do siebie sumy zatrudnionych z 12 miesięcy i podzielić przez 12. Wynik wpisać z dokładnością do 1 miejsca po przecinku)</i></p>	5.5 etatów
<p>3. Liczba osób świadczących usługi w organizacji na podstawie umowy cywilnoprawnej</p>	88.0 osób

2. Członkowie (nie dotyczy fundacji)

<p>1. Organizacja ma członków</p>	☒ Tak ☐ Nie
<p>2. Liczba członków organizacji wg stanu na ostatni dzień roku obrotowego</p>	446.00 osób fizycznych
	0.00 osób prawnych
<p>3. Zmiana członkostwa w organizacji</p>	organizacja pozyskała 56 członków
	organizacja straciła 7 członków

3. Wolontariat w okresie sprawozdawczym

<p>1. Organizacja korzystała ze świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy</p> <p><i>(Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wolontariuszami są osoby wykonujące nieodpłatnie i dobrowolnie pracę na rzecz organizacji, niezależnie od tego, czy są to osoby niezwiązane z organizacją, członkowie, pracownicy, osoby świadczące usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej czy przedstawiciele władz organizacji)</i></p>	☒ Tak ☐ Nie
---	---

2. Liczba wolontariuszy wykonujących świadczenie na rzecz organizacji <u>przez okres krótszy niż 30 dni</u> <i>(Każdy wolontariusz powinien być liczony tylko raz, niezależnie od liczby świadczeń wykonanych na rzecz organizacji w okresie sprawozdawczym i czasu pracy)</i>	27.00 osób
---	------------

w tym:	a) członkowie organizacji	20.00 osób
	b) pracownicy organizacji	4.00 osób
	c) osoby świadczące usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej	3.00 osób
	d) członkowie organu zarządzającego	0.00 osób
	e) inne osoby	0.00 osób

3. Liczba wolontariuszy wykonujących świadczenie na rzecz organizacji <u>przez okres dłuższy niż 30 dni</u> <i>(Każdy wolontariusz powinien być liczony tylko raz, niezależnie od liczby świadczeń wykonanych na rzecz organizacji w okresie sprawozdawczym)</i>	29.00 osób
---	------------

w tym:	a) członkowie organizacji	25.00 osób
	b) pracownicy organizacji	1.00 osób
	c) osoby świadczące usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej	1.00 osób
	d) członkowie organu zarządzającego	2.00 osób
	e) inne osoby	0.00 osób

VI. Wynagrodzenia w okresie sprawozdawczym

1. Łączna kwota wynagrodzeń (brutto) wypłaconych przez organizację w okresie sprawozdawczym	823,458.06 zł	
w tym:	a) z tytułu umów o pracę	172,175.05 zł
	wynagrodzenie zasadnicze	172,175.05 zł
	nagrody	0.00 zł
	premie	0.00 zł
	inne świadczenia (np. służbowy telefon, samochód)	0.00 zł
	b) z tytułu umów cywilnoprawnych	651,283.01 zł
2. Łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych przez organizację pracownikom oraz osobom świadczącym usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej, w związku z prowadzoną działalnością pożytku publicznego	823,458.06 zł	
w tym:	a) w związku z prowadzoną działalnością odpłatną pożytku publicznego	0.00 zł
	b) w związku z prowadzoną działalnością nieodpłatną pożytku publicznego	823,458.06 zł
3. Łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych przez organizację pracownikom oraz osobom świadczącym usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą organizacji	0.00 zł	
4. Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (brutto) wypłaconego członkom organu zarządzającego organizacji, wliczając wynagrodzenie zasadnicze, nagrody, premie i inne świadczenia oraz umowy cywilnoprawne	0.00 zł	

5. Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (brutto) wypłaconego członkom innych organów organizacji, wliczając wynagrodzenie zasadnicze, nagrody, premie i inne świadczenia oraz umowy cywilnoprawne	0.00 zł	
6. Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (brutto) wypłaconego pracownikom organizacji, wliczając wynagrodzenie zasadnicze, nagrody, premie i inne świadczenia, oraz osobom świadczącym usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej	730.02 zł	
7. Wysokość najwyższego miesięcznego wynagrodzenia (brutto) wypłaconego członkom organu zarządzającego, wliczając wynagrodzenie zasadnicze, nagrody, premie i inne świadczenia oraz umowy cywilnoprawne	0.00 zł	
8. Wysokość najwyższego miesięcznego wynagrodzenia (brutto) wypłaconego członkom innych organów organizacji, wliczając wynagrodzenie zasadnicze, nagrody, premie i inne świadczenia oraz umowy cywilnoprawne	0.00 zł	
9. Wysokość najwyższego miesięcznego wynagrodzenia (brutto) wypłaconego pracownikom organizacji, wliczając wynagrodzenie zasadnicze, nagrody, premie i inne świadczenia, oraz osobom świadczącym usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej	2,800.00 zł	
10. Dodatkowe uwagi dotyczące wynagrodzeń <i>(Można podzielić się z opinią publiczną dodatkowymi uwagami dotyczącymi poziomu lub konstrukcji wynagrodzeń w organizacji wówczas należy wpisać te uwagi w przygotowane pole)</i>		
VII. Informacja o udzielonych przez organizację pożytku publicznego pożyczkach pieniężnych w okresie sprawozdawczym		
1. Organizacja udzielała pożyczek pieniężnych	☐ Tak ☒ Nie	
2. Wysokość udzielonych pożyczek pieniężnych	0.00 zł	
3. Statutowa podstawa przyznania pożyczek pieniężnych		
VIII. Informacja o działalności zleconej organizacji pożytku publicznego przez administrację publiczną w okresie sprawozdawczym		
1. Organizacja realizowała zadania zlecone przez organy jednostek samorządu terytorialnego	☒ Tak ☐ Nie	
2. Informacja na temat realizowanych zadań i kwot dotacji otrzymanych na ich realizację		
Lp	Nazwa zadania	Kwota
1	Umożliwienie osobom przewlekle i nieuleczalnie chorym korzystania ze specjalistycznej opieki medycznej w warunkach domowych – „Rehabilitacja domowa dla osób chorych na stwardnienie rozsiane”	50,660.00 zł
2	Wsparcie społeczne dla osób chorych psychicznie oraz z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną - „Centrum Informacji Osób Niepełnosprawnych”	14,500.00 zł
3	Prowadzenie jednostki specjalistycznego poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	23,080.00 zł
4	„Łódź i okolice oczami chorych na SM” – warsztaty aktywizujące osoby chore na stwardnienie rozsiane	25,990.00 zł
5	„Organizacja aktywności fizycznej dla osób starszych”	6,500.00 zł
6	„Wsparcie społeczne dla osób chorych psychicznie oraz z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną” - zajęcia choreoterapii	6,300.00 zł
7	"Opłatek 2011" - integracyjne spotkanie wigilijne dla chorych na SM	35,755.00 zł
8	"Jajeczko 2011" - integracyjne spotkanie wielkanocne dla chorych na SM	3,000.00 zł

3. W okresie sprawozdawczym organizacja realizowała zadania zlecone przez organy administracji rządowej		☒ Tak ☐ Nie
4. Informacja na temat realizowanych zadań i kwot dotacji otrzymanych na ich realizację		
Lp	Nazwa zadania	Kwota
1	„Szansa na lepsze jutro”	672,165.98 zł
2	„Centrum Informacyjne dla Osób Niepełnosprawnych”	274,726.12 zł
3	„Budujemy wsparcie dla chorych na SM”	225,213.00 zł
IX. Informacja dotycząca realizowanych przez organizację pożytku publicznego zamówień publicznych w okresie sprawozdawczym		
1. W okresie sprawozdawczym organizacja realizowała zamówienia publiczne		☐ Tak ☒ Nie
2. Informacja na temat realizowanych zamówień i kwot otrzymanych na ich realizację		
Lp	Nazwa zadania	Kwota

X. Informacje uzupełniające				
1. Wykaz spółek, w których organizacja posiada co najmniej 20% udziałów lub akcji w kapitale zakładowym lub co najmniej 20% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym spółki				
Lp	Nazwa spółki	Siedziba spółki	% udziałów lub akcji w kapitale	% udziału w ogólnej liczbie głosów
2. Wykaz fundacji, których organizacja jest fundatorem				
3. Informacje o kontrolach przeprowadzonych w organizacji przez organy administracji publicznej w okresie sprawozdawczym				
Lp	Przedmiot kontroli	Organ kontrolujący	Data zakończenia kontroli	
1	kontrola merytoryczna projektu: Prowadzenie jednostki poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi	2011-05-26	
4. Organizacja przeprowadziła badanie sprawozdania finansowego na podstawie ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.) lub rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego (Dz. U. Nr 285, poz. 2852)			☐ Tak ☒ Nie	
5. Dodatkowe informacje				
<i>(Należy wpisać w poniższe pole inne informacje, którymi organizacja chciałaby podzielić się z opinią publiczną)</i>				

Sporządził/a
Imię i nazwisko
Funkcja
Data wypełnienia

Miejsce na pieczęć organizacji o ile
organizacja posiada pieczęć